контролирует их расходование. Хуже того, государство может и не предоставить эти средства.

Для установления экономической независимости территориального коллектива исключительно важен вопрос о разграничении государственной и муниципальной собственности. Собственность государства должна иметь “противовес” в виде собственности муниципальной.

В. І. Шайкоў

Полацкі дзяржаўны універсітэт

CAMO GRADESHI

Беларусь перажывае сістэмны крызіс. У заняпадзе знаходзіцца прамысловасць, сельская гаспадарка, фінансы, працягвае пагаршацца матэрыяльнае становішча насельніцтва... Звыш 80 працэнтаў жыхароў Полаччыны не задаволены сваім матэрыяльным становішчам, каля 70 працэнтаў – становішчам у Рэспубліцы Беларусь.

*Сацыялагічны цэнтр Полацкага дзяржаўнага універсітэта ў межах сацыяльнага маніторынга **“Улада і людзі”** 20–30 чэрвеня і 20 верасня 1999 года правеў два этапы даследавання. У сацыялагічным апытанні па квотна-прапарцыянальнай выбарцы прынялі ўдзел 2100 жыхароў старажытнай сталіцы Беларусі г. Полацка і аднаго з самых маладых гарадоў краіны Наваполацка (адпаведна 1050 палачан і 1050 навапалачан). Выбарка рэпрэзентатыўная. Камп'ютэрная апрацоўка матэрыялаў палявой часткі даследавання выканана з дапамогай праграмнага пакета SPSS. Даследаванне праведзена пры фінансавай падтрымцы Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў.*

41,9 працэнта навапалачан і 34,4 працэнта палачан бачаць выйсце з зацягнуўшагася крызісу у хутчэйшым стварэнні дзяржаўна-рэгулюемай рынкавай эканомікі. Кожны пяты палачанін і кожны семы навапалачанін аддаюць перавагу існаваўшай да 1985 г. адміністрацыйна сістэме гаспадарання і менавіта праз вяртанне да яе лічаць магчымым вырашэнне існуючых праблем. Дарэчы, на пытанне “ЦІ ЖАДАЛІ Б ВЫ ВЯРНУЦЦА ДА САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА ЛАДУ ЖЫЦЦЯ, ЯКІ ІСНАВАЎ ДА 1985 г.?” былі атрыманы наступныя адказы (гл.: табліцу 1, паказчыкі ў працэнтах)

Табліца 1:

	ПОЛАЦК	НАВАПОЛАЦК
Так	33,8	22,9
Хутчэй так, чым не	15,8	15,8
Хутчэй не, чым так	11,3	19,8
Не	17,4	17,7
Цяжка адказаць	21,6	23,8

Калі падсумаваць падыходы, то атрымліваецца, што амаль кожны другі палачанін пагаджаецца з тымі перавагамі, якія даваў сацыялістычны лад чалавеку працы ў параўнанні з існуючым сення. У Наваполацку колькасць прыхільнікаў сацыялістычнага ладу – 38,7 працэнта. Звяртае на сябе ўвагу і той момант, што кожны пяты не выказаў сваіх адносін па дадзенаму індыкатару.

Разам з тым толькі 40 працэнтаў жыхароў нашых гарадоў схільны думаць, што праводзімая сенняшнім кіраўніцтвам Рэспублікі Беларусь эканамічная палітыка прывядзе да сацыяльнага ўзрыва, прычым цалкам згодны з такім меркаваннем кожны пяты рэспандэнт.

Разам з тым кожны чацверты новапалачанін і кожны трэці палачанін упэўнены, што ў 2000 г. іх матэрыяльнае становішча павінна палепшыцца, а вось з тым, што яно пагоршыцца – адпаведна 47,0 працэнта і 35,5 працэнта. Амаль кожны трэці жыхар Полаччыны спадзяецца пратрымацца ў 2000 г. на папярэднім узроўні.

А што будуць рабіць жыхары нашых гарадоў, калі становішча ў краіне будзе пагаршацца? Большасць палачан (54,2 працэнта) і навапалачан (61,1 працэнта) спадзяецца на ўласныя сілы і будзе самастойна шукаць шляхі паляпшэння свайго матэрыяльнага становішча (як варыянты разглядаюцца працаўладкаванне па сумяшчальніцтву, прадпрымальніцкая дзейнасць, праца на дачным участку і г.д.).

В. В. Рымкевич
БГЭУ

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ РИСКИ В ТРАНСФОРМАЦИИ ОТНОШЕНИЙ СОБСТВЕННОСТИ

Отношения собственности характеризуют прежде всего способ соединения работника со средствами производства. Проблема взаимодействия работника и объектов собственности выступает ключе-